

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **F. F.**, zastoupen JUDr. Milanem Ostřížkem, advokátem, se sídlem Sadová 553/8, Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, týkající se žaloby proti rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. SZ/1438/2012/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/16243/12/9S-MSK, ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. SZ/1439/2012/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/16244/12/9S-MSK a ze dne 14. 1. 2013, sp. zn. SZ/54/2013/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/412/13/9S-MSK, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 4. 2015, č. j. 38 Ad 12/2013 – 71,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Milanu Ostřížkovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **1.573 Kč**, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. SZ/1439/2012/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/16244/12/9S-MSK, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil

rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 9. 10. 2012, č. j. MPSV-UP/4237752/12/HMN, kterým nebyla žalobci přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení dle § 33 odst. 1 a 5 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“). Žalovaný vycházel z žádosti žalobce a podkladů k ní připojených a zjištění provedených orgánem I. stupně, dle nichž má žadatel trvalý pobyt na adrese U K. d. 124, V., fakticky užívá byt 1+1 na adrese H. 8, O. – P. Byt je v majetku RPG byty, s.r.o. a nájemcem je sestra žadatele M. F. Uzavřel, že žadatel není nájemcem ani vlastníkem bytu, který užívá na adrese H. 8, O. – P. a není ani příjemcem dávky příspěvek na živobytí, resp. nesplňuje podmínky pro přiznání tohoto příspěvku, nesplňuje tak ani podmínku pro přiznání doplatku na bydlení dle § 33 odst. 1 a 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi. K odvolacím námitkám, v nichž žadatel odkázal na námitky proti rozhodnutí o nepřiznání příspěvku na živobytí, žalovaný uvedl, že se netýkají předmětu řízení a na posuzovanou věc nemají vliv. Poukázal na to, že dávky důchodového pojištění se pro účely dávek hmotné nouze započítávají ve výši 100%, bez přihlédnutí k různým srážkám a závazkům žadatele (to v souvislosti se zjištěnými exekucemi na nemovitý majetek odvolatele, resp. srážce z důchodu 786 Kč). K tvrzení odvolatele, že je veden jako spolubydlící v nájemním bytě H. 8, který jeho sestra (provdaná a žijící v Itálii) neužívá, protože se musí starat o matku žijící ve V. č. 145, vyžadující trvalou dennodenní péči, a proto musí žalobce sám platit nájem sestře ve výši 6.000 Kč, žalovaný poznamenal, že matce je poskytován příspěvek na péči k zajištění jejích potřeb.

[2] Rozhodnutím ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. SZ/1438/2012/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/16243/12/9S-MSK, žalovaný zamítl i odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 9. 10. 2012, č. j. MPSV-UP/4211107/12/HMN, jímž nebyla žalobci k žádosti ze dne 10. 9. 2012 přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí dle § 21 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi s odůvodněním, že částka příjmu (starobní důchod ve výši 8.146 Kč) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (tj. částky 1.980 Kč, jako poloviny nákladů vypočtených z doložených údajů a podle ceny nájemného v místě a čase obvyklé) není nižší než částka živobytí ve výši 4.540 Kč, která představuje základní částku 3.410 Kč, navýšenou z důvodu dietního stravování o 1.130 Kč. Není tak osobou v hmotné nouzi.

[3] Rozhodnutím ze dne 14. 1. 2013, sp. zn. SZ/54/2013/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/412/13/9S-MSK, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 29. 11. 2012, č. j. MPSV-UP/5005545/12/HMN, kterým rovněž nebyla žalobci k opakované žádosti ze dne 29. 10. 2012 přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí dle § 21 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi, a to rovněž s odůvodněním, že částka příjmu po odečtení přiměřených nákladů na bydlení není nižší než částka živobytí. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí na str. 2 a 3 uvedl výčet podkladů, z nichž vycházel a zjištění z nich učiněné, mj. k námitce odvolatele, že doložil podnájemní smlouvu s nájemcem a souhlas majitele s podnájmem, poukázal na doloženou toliko nájemní smlouvu, evidenční list, v němž je odvolatel veden jako člen domácnosti a na to, že žádost o souhlas z podnájmem uvedeného bytu zástupkyně majitele RPG Byty, s.r.o. toliko 8. 8. 2012 převzala. S odkazem na příslušná ustanovení právního předpisu žalovaný uvedl, že byl jako příjem započten starobní důchod ve výši 8.146 Kč, dále jak byla stanovena výše nákladů na bydlení (1.881 Kč) s tím, že ani v případě přiznání nákladů na bydlení v maximální možné

výši 30% z příjmů osoby (tj. 2.444 Kč), by žadateli nárok na příspěvek na živobytí nevznikl (částka 5.702 Kč je vyšší než 4.540 Kč (tj. částka stanovená na živobytí ve smyslu § 24 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, jako v předchozím případě).

[4] Proti prvním dvěma ze shora uvedených rozhodnutí podal žalobce dne 17. 12. 2012 žalobu k Okresnímu soudu v Karviné. Civilní soud dospěl k závěru, že jde o žalobu podanou proti rozhodnutí vydanému v oblasti veřejné správy správním orgánem ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a řízení zastavil dle § 104b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Poučil přitom žalobce o tom, že podle § 72 odst. 3 s. ř. s. platí, že *jestliže soud rozhodující v občanském soudním řízení zastavil řízení proto, že šlo o věc, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, může ten, kdo takovou žalobu v občanském soudním řízení podal, podat u věcně a místně příslušného soudu žalobu ve správním soudnictví do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení. V takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení*. Rozhodnutí Okresního soudu v Karviné o zastavení řízení ze dne 20. 2. 2013, č. j. 27 C 24/2013 – 77, nabylo právní moci dne 12. 3. 2013.

[5] Všechna tři zmíněná rozhodnutí žalovaného poté žalobce dne 11. 3. 2013 napadl správní žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). V žalobě požadoval, aby mu byl vyplácen od 1. 9. 2012 doplatek na bydlení 6.000 Kč a příspěvek na živobytí 2.000 Kč z důvodu špatného zdravotního stavu, který odvozoval od přepadení v roce 2010, a nevyléčitelné nemoci diabetes, požadoval zohlednit, že Český stát mu od roku 1997 dosud, to je celých 16 let nebyl schopen ochránit jeho majetek a zdraví, ale majetku, podnikatelského a společenského života jej zbavil a uvrhl jej do stavu nouze s několikamilionovými finančními ztrátami z podnikání. K tomu žalobce odkázal na výčet důkazních prostředků, které navrhoval vyžádat od Okresního soudu v Karviné, mj. týkající se vydražení v exekuci jeho domu ve V. č. 145 a obecně na další exekuce, a dále na listiny založené ve správním spise, např. nájemní smlouvu, čestné prohlášení jeho sestry o užívání jejího nájemního bytu bratrem samostatně, evidenční list pro výpočet měsíčních úhrad z 27. 8. 2012. Namítl, že jeho sestra není povinna ze svého důchodu přispívat na jeho bydlení, jelikož má bydlení v O.-F. a musí přispívat na bydlení v Itálii. Tvrdil, že správní orgány zmanipulovaly a zatajily důkazní prostředky ohledně smlouvy se sestrou.

[6] Krajský soud rozsudkem ze dne 2. 4. 2015, č. j. 38 Ad 12/2013 – 71, (dále jen „ napadený rozsudek“) žalobu jako nedůvodnou zamítl. Krajský soud zdůraznil, že při přezkoumání napadených rozhodnutí byl vázán žalobními body [ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.]. Žalobce především žalovanému vytýkal porušení Ústavy a Listiny základních práv a svobod, aniž by tato porušení ve vztahu k napadeným rozhodnutím blíže konkretizoval. Tvrdil, že správní orgány zmanipulovaly a zatajily důkazní prostředky, ani tuto žalobní námitku však blíže nezdůvodnil a z obsahu spisové dokumentace obou správních orgánů žádná manipulace či zatajení důkazů nevyplynula. Naopak obsahem správních spisů jsou konkrétní podklady, které byly použity v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. K tomu krajský soud poukázal na ve spise doloženou toliko nájemní smlouvu mezi RPG Byty s.r.o. a jeho sestrou. Protože žalobce neuvedl žádnou další přezkoumatelnou námitku, nemohl tato rozhodnutí krajský soud po věcné stránce ani blíže přezkoumávat. Pokud se žalobce v žalobě domáhal přiznání *„finančního příspěvku na bydlení 6.000 Kč a*

2.000 Kč na živobytí“ není ani v této části z obsahu žaloby patrné, z jakého titulu se uvedených částek domáhal. Měl-li tím na mysli nepřiznané příspěvky na živobytí či doplatek na bydlení, odkázal v tomto směru krajský soud na odůvodnění jednotlivých žalobou napadených rozhodnutí, proti nimž však žalobce žádné další konkrétní žalobní námitky neuplatnil.

II.
Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce / stěžovatel / brojí proti napadenému rozsudku včas podanou kasační stížností. Má za to, že správní orgány postupovaly v příkrém rozporu s ustanovením § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), když nezjistily stav věci, o němž nemohou vzniknout důvodné pochybnosti. Žalovaný se sice opíral o dikci zákona, ale vůbec nebral v potaz individuální informace ze strany stěžovatele, zvlášť s přihlédnutím k tomu, že jde o sociální dávky, které rozhodují o tom, zda se člověk stane či nestane bezdomovcem. Je na správním orgánu, aby stav věci a tím i individuální podmínky žadatele zjistil v celém rozsahu a nespokojil se pouze s povšechnými informacemi či frázemi či odkazem na právní předpis. Žalovaný nemůže „hřešit“ na nedostatky ve smluvním vztahu mezi stěžovatelem a jeho sestrou, ale je povinen zjistit skutkový stav tak, aby následné rozhodnutí nebylo v rozporu s citovaným duchem dotčených předpisů, kterým je nepochybně „sociální pomoc“ občanům, kteří se ocitli bez svého zavinění v nouzi.

[8] Krajský soud se při svém jednání zabýval pouze žádostmi stěžovatele, které pravděpodobně posoudil formálně-právně správně, ale nijak nezohlednil jeho individuální sociální stav, především s přihlédnutím k jeho věku a příjmovým možnostem.

[9] Žalovaný uvedl, že v případě příspěvku na živobytí vycházely správní orgány zejména z prohlášení stěžovatele o jeho celkových sociálních a majetkových poměrech a z dokladů o výši jeho příjmů. Tyto důkazy jsou dostačujícím podkladem. K příspěvku na bydlení je každý žadatel povinen prokázat se platným titulem k předmětné nemovitosti. Stěžovatel však není majitelem ani nájemcem bytu, ve kterém žije. Je jen na jeho uvážení, aby si sjednal písemnou smlouvu o podnájmu, příp. samostatnou nájemní smlouvu.

III.
Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti obecně nesouhlasil s postupem správních orgánů, tvrdil, že nepřihlížely k jeho individuálnímu případu, kdy se ocitl v situaci vyvolávající nutnost požádat o sociální dávky, jinak by se stal bezdomovcem. Nedostatek zjištění a zvážení kvalifikovaných individuálních informací vztahujících se k jeho osobě vedl podle stěžovatele k povrchnímu posouzení stavu žadatele, výsledkem jsou naprosto formální rozhodnutí, která se sice opírají o právní předpis, ale duch tohoto předpisu „sociální pomoc“ zcela popírají. Konkrétně stěžovatel uvedl toliko, že správní orgány nemohou „hřešit“ na nedostatky dohody s jeho sestrou. Vůči krajskému soudu připustil, že se jeho žádostmi zabýval a pravděpodobně je posoudil formálně- právně správně, ale nezohlednil rovněž jeho individuální sociální stav.

[13] Dle ustálené judikatury tohoto soudu platí, že je povinností orgánů veřejné moci (včetně orgánů moci soudní) svá rozhodnutí řádně odůvodnit, nicméně tuto povinnost nelze interpretovat jako požadavek na detailní odpověď na každou (i pro věc samou nerozhodnou) námitku a orgán veřejné moci na určitou námitku může reagovat i tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní, a tím se s námitkami účastníka řízení vždy - minimálně implicite – vypořádá. Absence odpovědi na ten či onen argument žalobce v odůvodnění žalovaného rozhodnutí tak bez dalšího nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí či dokonce jeho nepřezkoumatelnost. Podstatné je, aby se správní orgán (či následně správní soud) vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 – 13). Zpravidla proto postačuje, jsou-li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 – 13), případně, za podmínek tomu přiměřeného kontextu, je akceptovatelná i odpověď implicitní (srov. např. usnesení ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2774/09, usnesení ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 609/10, usnesení ze dne 7. 5. 2009, II. ÚS 515/09), nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 4 Ads 58/2011 – 72). Není proto nepřezkoumatelným rozhodnutí, v jehož odůvodnění soud prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní, a toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Není smyslem soudního přezkumu (ani odvolacího řízení) ani opakovat již jednou vyřčené, a proto může v případech shody s názorem orgánu nižšího stupně odvolací orgán či soud odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006 - 86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47).

[14] Pro řízení před krajským soudem, jak rovněž krajský soud poukázal, dle § 75 odst. 2 s. ř. s. platí dispoziční zásada. Rozsah přezkumu krajského soudu je vymezen žalobními body, tyto předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí krajského soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54, rozsudek téhož soudu ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 Afs 35/2012 – 42). Naopak pokud by krajský soud překročil rámec žalobou vymezený, šlo by o „jinou vadu řízení před soudem“ s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé, pokud by krajský soud zrušil žalobou napadené správní rozhodnutí z důvodu, který nebyl žalobcem uplatněn jako žalobní bod. Tento postup by představoval zásah do principu rovnosti účastníků řízení, neboť je jím odňato právo vyjádřit se ke skutkovým a právním otázkám, které vzal soud za určující pro

své zrušující rozhodnutí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2008, č. j. 7Afs 216/2006 - 63).

[15] Průlom do dispoziční zásady představuje povinnost soudu vyslovit rozsudkem nicotnost přezkoumávaného správního rozhodnutí i bez návrhu (§ 76 odst. 2 s. ř. s.) a povinnost soudu zrušit napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, přičemž tato povinnost připadá v úvahu jen v případě, kdy tato vada brání přezkoumání žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů (srov. např. rozsudek NSS ze dne 12. 12. 2003, č. j. 2 Ads 33/2003 - 78). Podle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, je krajský soud oprávněn dále zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení uvedené v § 76 odst. 1 s.ř.s., tj. ex officio, v případě, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, byť je žalobce výslovně v žalobě nenamítl (tj. jedná se o případy, kdy rozhodnutí není schopno přezkumu z hlediska žalobních námitek, přičemž tato vadnost a nemožnost podrobit rozhodnutí zkoumání musí být zjevná buď ze spisu či z jeho absence nebo z rozhodnutí samotného, pokud bude postrádat srozumitelnost či důvody v takové míře, že vylučuje zkoumání důvodnosti žaloby, anebo ji soud sezná na základě jiných rozhodných skutečností, jež se dostanou do jeho sféry.

[16] V daném konkrétním případě krajský soud, vzhledem k námitkám uplatněným v žalobě, neshledal napadená rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelnými ani pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů, neboť jejich odůvodnění s konkrétními odkazy a citací příslušných zákonných ustanovení vycházela z konkrétních dokladů založených ve správních spisech a zcela konkrétně jak v případě žádostí o příspěvek na živobytí tak v případě žádosti o doplatek na bydlení uváděla, z jakých zjištění o majetkových a sociálních poměrech žadatele vychází a jaký závěr z nich činí. Krajskému soudu, potažmo ani žalovanému tak nelze vyčítat formální přístup k věci. Skutečnosti popsané stěžovatelem v žalobě ohledně okolností jeho podnikání a vzniku jeho zadlužení, vedoucího k exekucím na jeho majetek, popř. ohledně násilné či jiné trestné činnosti vůči němu namířené apod., nepředstavují pro rozhodnutí o přiznání příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení relevantní důvody. Krajský soud si pro posouzení věci připojil i spis Okresního soudu v Karviné, jak žalobce navrhoval a při jednání jeho obsah konstatoval, nicméně důvody nezákonnosti ani nepřezkoumatelnosti napadených rozhodnutí neshledal. Stěžovatel ani v podané kasační stížnosti krajskému soudu žádnou procesní vadu, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, nevytýká. Nejvyšší správní soudu tak neshledal vady, k nimž by byl povinen z moci úřední přihlédnout.

[17] Rozhodnutími žalovaného ze dne 14. 1. 2013, sp. zn. SZ/54/2013/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/412/13/9S-MSK, a ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. SZ/1438/2012/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/16243/12/9S-MSK, ve spojení s rozhodnutími prvostupňového orgánu nebyl stěžovateli přiznán příspěvek na živobytí dle § 21 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi.

[18] Podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi platí, že *nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob*. Stěžovatel byl posuzován samostatně, jeho příjem podle § 9 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi

stanovily správní orgány jako částku starobního důchodu ve výši 8.146 Kč, která byla doložena; částka živobytí ve smyslu § 24 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi byla stanovena ve výši 4.540 Kč při započtení nákladů na dietní stravování. Příjem stěžovatele v obou z posuzovaných období, po odečtení přiměřených nákladů na bydlení, jak bylo v napadených rozhodnutích zcela jednoznačně na str. 2 a 3 uvedeno a doklady ve správních spisech doloženo, tak převyšuje částku živobytí. Tuto skutečnost ani výpočet jednotlivých částek stěžovatel nijak nerozporuje a naopak sám zdůrazňuje, že žalovaný „*se opíral o dikci zákona*" a jeho žádost „*pravděpodobně posoudil formálně-právně správně*". Pochybení spatřuje v nedostatcích skutkových zjištění (aniž by tyto nedostatky blíže specifikoval) a v tom, že žalovaný nezohlednil stěžovatelův individuální sociální stav s přihlédnutím k duchu zákona a skutečnosti, že jde o sociální dávky, které rozhodují o tom, zda se člověk stane či nestane bezdomovcem.

[19] Zde je však třeba připomenout, že správní orgány jsou při svém rozhodování vázány zásadou zákonnosti, která je výslovně vyjádřena v ust. § 2 odst. 1 správního řádu tak, že *správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu*. Zákon, kterým jsou správní orgány v posuzovaném případě vázány, neposkytuje obecně žádnou možnost diskrece. Dávka pomoci v hmotné nouzi - příspěvek na živobytí náleží žadateli, který je osobou v hmotné nouzi, právě a jen za splnění podmínek stanovených v § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Jinými slovy, pokud jsou tyto podmínky naplněny, správní orgán k podané žádosti dávku přizná, v opačném případě dávku přiznat nelze. Uvedená právní úprava zároveň zamezuje nežádoucí libovůli v rozhodování orgánů pomoci v hmotné nouzi. Stěžovatel *de facto* souhlasí s tím, že zákonné podmínky pro přiznání příspěvku na živobytí nesplňuje, nicméně žádal o jeho přiznání s ohledem na individuální sociální stav a duch zákona. Správní orgány stěžovateli uvedenou dávku pomoci v hmotné nouzi nepřiznaly, neboť podle doložených příjmů a nákladů na bydlení dovodily (a to i pro případ, kdy by započetly náklady na bydlení v maximální výši 30% příjmů stěžovatele), že příjem stěžovatele přesáhl zákonem stanovenou částku živobytí, jejíž výše je rozhodná pro určení, zda jde o osobu v hmotné nouzi.

[20] Rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 12 2012, sp. zn. SZ/1439/2012/9S-MSK, č. j. MPSV-UM/16244/12/9S-MSK, ve spojení s rozhodnutím prvostupňového orgánu nebyl stěžovateli přiznán doplatek na bydlení dle § 33 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi.

[21] Podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi ve znění účinném ke dni napadeného rozhodnutí, *nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu byl jeho příjem zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby*. Podle odst. 3 téhož zákona *podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob*. Podle § 33 odst. 5 téhož zákona *v případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že za nájemce považuje pro účely*

doplatku na bydlení i osobu dlouhodobě užívající jinou než nájemní formu bydlení. Stěžovatel přitom nedoložil správním orgánům žádný užívací titul k bytu, jehož vlastníkem je společnost RPG Byty, s.r.o. a jehož nájemcem je paní M. F., jeho sestra. Neprokázal se řádně uzavřenou podnájemní smlouvou ani doklady, které by nasvědčovaly tomu, že skutečně hradí v plné výši náklady spojené s bydlením v předmětném bytě. Jen dle jeho tvrzení a čestného prohlášení jeho sestry založené ve spise užívá byt sám a hradí sestře nájemné a zálohy na služby 6.000 Kč/měs, poté bude provedeno roční vyúčtování. Měsíční předpis nájemného a záloh na služby je dle evidenčního listu z 27. 8. 2012 celkem 6.030 Kč; oba se sestrou jsou hlášeni jako osoby bydlící v bytě, stěžovatel z titulu, že je bratrem nájemkyně (nikoli podnájemníkem). Nelze tak dovodit bez dalšího, že by byla mezi nimi uzavřena podnájemní smlouva a majitel bytu RPG Byty s.r.o. s uzavřením takové smlouvy vystavením tohoto evidenčního listu souhlasil, byť žádost o uzavření dodatku k nájemní smlouvě, jehož obsahem měl být souhlas s uzavřením podnájemní smlouvy, zástupce majitele bytu převzal 8. 8. 2012. Stěžovatel zároveň nemá nárok na příspěvek na živobytí a dle zjištění správních orgánů, které nyní vůbec nijak nerozporuje, přesahuje jeho příjem 1,3násobek částky jeho živobytí. Příjem po odečtení nákladů činí dle rozhodnutí žalovaného 6.166 Kč resp. 6.265 Kč, a je tak větší než 1,3násobek částky 4.540 Kč, který činí 5.902 Kč. Za takto zjištěného skutkového stavu je bezpředmětné, zda se v případě stěžovatele jedná o případ hodný zvláštního zřetele, při němž by šlo zohlednit užívání jiné formy bydlení než nájemní, neboť tuto jinou formu stěžovatel nedoložil, nicméně ani v takovém případě by nárok na doplatek na bydlení nevznikl. Nebylo totiž prokázáno, že stěžovatel dlouhodobě užívá jinou než nájemní formu bydlení a zároveň bylo zjištěno, že nesplňuje podmínku stanovenou v § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi. I v tomto ohledu tedy napadené rozhodnutí žalovaného, resp. napadený rozsudek krajského soudu, obstojí.

IV.
Závěr a náklady řízení

[22] Ze všech výše uvedených důvodů vyplývá, že napadený rozsudek není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť je orgánem pomoci v hmotné nouzi [§ 60 odst. 2 s. ř. s.].

[24] Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 2. 2015, č. j. 38 Ad 12/2013 – 51, ustanoven k ochraně jeho zájmů ve věci zástupce, JUDr. Milan Ostřížek, advokát se sídlem Sadová 553/8, 702 00 Moravská Ostrava. Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát [§ 35 odst. 8 s. ř. s.]. Soud proto zástupci přiznal částku 1.000 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti [§ 7 ve spojení

s § 9 odst. 2 a s § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a částku 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů s tímto úkonem spojených (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož právní zástupce stěžovatele je osobou registrovanou k dani z přidané hodnoty, byla přiznaná částka navýšena o částku 273 Kč, jež odpovídá příslušné dani. Soud nepřiznal zástupci odměnu za úkon spočívající v přípravě a převzetí zastoupení, jelikož zastupoval stěžovatele již v řízení před krajským soudem a byl tudíž s věcí náležitě obeznámen. Celkem tedy zástupci náleží 1.573 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. ledna 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu